

Funded by the European Union

Government of Sindh

Teacher Training Module: Sindhi

Learning Cycle Eighteen

مضمون نويسيءَ جي تدريس

Sindh Technical Assistance –
Development through
Enhanced Education Programme
(STA-DEEP)

THE AGA KHAN UNIVERSITY

School Education & Literacy Department (SE&LD)

Government of Sindh.

تربيت جو تعارف ۽ استدلال

پيارا استادو!

اسڪول ايجوڪيشن ۽ لٽريسي ڊپارٽمينٽ (SE&LD) حڪومت سنڌ جي استادن جي لڳاتار پيشه وراڻي اهلليت جي اوسر (CPD) واري پروگرام ۾ پليڪار. هي اسڪول ڪلسٽر تي ٻڌل استادن جي لڳاتار پيشه وراڻي اهلليت جي اوسر (CPD) جو پروگرام، سال 2021 جي نظرثاني ٿيل اسڪول ڪلسٽرنگ پاليسي ۽ سال 2022 جي CPD ماڊل تحت تيار ڪري لاڳو ڪيو ويو آهي.

تدريسي مواد تي آڌاريل سڀيا جي مرحلن (CBLCS) جي هيءَ تواتر، جنهن ۾ 11 کان 20 ماڊيول شامل آهن، توهان جي ڄاڻ ۽ صلاحيتن کي ”ڪلاس جي مواد تي ٻڌل تدريسي عملن“ ۾ ويتر واڌ آڻڻ لاءِ ٺاهي وئي آهي. شروعاتي ذهن سڀيا جي مرحلن (LCs) ۾ توهان جي تدريسي صلاحيتن کي بهتر بڻائڻ تي تيار ٿيو ويو ته جيئن شاگردن لاءِ ڪلاس روم کي فعال، بهرو وٺندڙ ۽ پُرلطف بڻائڻ ۾ مدد ملي. انهن صلاحيتن جي بنياد تي، اهي سڀيا مرحلا (11-20) پهرين کان اٺين درجي جي شاگردن لاءِ رياضي، سائنس، انگريزي، اردو ۽ سنڌي مضمونن ۾ سڀيا جا موقعا فراهم ڪندا ۽ ڪلاس جي حالتن کي اثرائتي نموني مُنظم ڪرڻ لاءِ توهان کي جديد تدريسي حڪمت عملي سان گڏ انهن مضمونن جي ڄاڻ پڙيو بڻائيندا.

سي پي ڊي پروگرام جو نصب العين

هن پروگرام جو مقصد سڄي سنڌ جي اسڪولن ۾ سڀيا عملن جي معيار کي بهتر بنائڻ آهي، ته جيئن شاگرد سرگرم ۽ معاون سڀيا وٺندڙ، سڀيا جي ڏکيائين کي حل ڪندڙ ۽ تنقيدي سوچ رکندڙ ٿين، ته جيئن هو پنهنجو ڪم تخليقي انداز ۽ اعتماد سان ڪري سگهن. اهي سڀيا جا مرحلا شاگردن کي واضح طور تي موضوع جي ڄاڻ سمجهڻ ۽ سڀيا علم ۽ حاصل ڪيل مهارتن کي پنهنجي آسي پاسي جي دنيا سان ڳنڍڻ ۾ مدد ڏيندا. انهن ڳڻن جي حاصلات کي ممڪن بڻائڻ لاءِ، استادن کي ڪلاس ۾ تدريسي ضرورتن ۽ مضمونن جي مواد لاءِ بهتر نموني تيار ٿيڻو پوندو. ان کان علاوه هي پروگرام استادن کي اسڪول ڪلسٽر جي بنياد تي CPD جي ذريعي خاص تربيت ڏئي ٿو ته جيئن هو شاگردن جي سڀيا جي نتيجن کي بهتر بڻائي گهڻو ڳڻي وڌائين.

سي بي ڊي پروگرام جو تدريسي فلسفو

لڳاتار پيشيورائي اهليت جي اوسر (CPD) جا سمورا سيشن شراڪتدار جي سڪيا ٿيڻ جي خيال مطابق آهن. ان سوچ سان شرڪت ڪندڙن جي حوصلا افزائي ٿئي ٿي. ته جيئن؛ هڪ ته هو فعال طور تي بااختيار سڪيا عمل ۾ مشغول ٿي وڃن، ٻيو ته خود تشخيص سان گڏ جوڙيدار ساٿيءَ اچي راءِ وٺڻ کي هٿي وٺرائجي، ۽ آخري طور تعليمي وهنوار ۾ حصو وٺندڙ استادن جي هڪ ڪميونٽي ٺاهجي. انهن ڳالهين جو بنيادي مقصد تدريسي عملن کي وڌائڻ ۽ موضوعي مواد جي نظريي ۽ تدريسي حڪمت عملين جي سمجهه کي فروغ ڏيڻ آهي ته جيئن شاگرد سڪيل علم تي اثرائتي نموني ۽ اعتماد سان پنهنجي روزاني زندگيءَ ۾ لاڳو ڪرڻ جي قابل ٿين.

توهان لاءِ سهڪاري

هي ٽريننگ ماڊيول ڪلاس جي تدريسي هدايتن جي عملن ۾ توهان جي مدد ڪرڻ لاءِ ٺاهيو ويو آهي. اهو توهان آڏو مضمون جو مواد ۽ ڪلاس ۾ استعمال لاءِ ڪجهه طريقا متعارف ڪرائيندو. اهو توهان جي تدريس کي وڌيڪ منظم بڻائيندو ۽ توهان کي هڪ ماهر استاد جي حيثيت ۾ اڳتي وڌڻ ۾ مدد ڏيندو.

استادن لاءِ آن لائين CPD پورٽل

استادن لاءِ ماهرن کان سوال پڇڻ، خيالن جي تبديلي ۽ ذاتي سڪيا جا تجربا ۽ (CBLCS) کي لاڳو ڪرڻ ۾ درپيش ڏکيائين جي حل لاءِ هڪ آن لائن CPD پورٽل تيار ڪيو ويو آهي. آن لائين CPD پورٽل استادن کي سڀني ضلعن جي ٻين استادن ۽ مضمونن جي ماهرن سان ڳنڍڻ ۾ مدد ڏيندو ته جيئن هو استادن جي ڪميونٽي جي حيثيت سان معلومات وٺين ۽ سڪن.

آن لائين پورٽل: <https://stadeep-cpd.com>

نوٽ: هي مواد جي بنياد وارا سڀيا جا مرحلا (CBLCS) اسڪول ايجوڪيشن اينڊ لٽريسي ڊپارٽمينٽ (SE&LD) گورنمينٽ آف سنڌ پاران منظور ڪيل سنڌيءَ جي پهرين کان اٺين درجي تائين جي نصاب ۽ درسي ڪتابن جي ميلاپ سان، STEADA ۽ PITE جي نگرانيءَ هيٺ تيار ڪيا ويا آهن. هنن ۾ پهرين کان اٺين درجي تائين جا سنڌي درسي ڪتاب حوالِي طور استعمال ڪيا ويا آهن.

CBLCS: 1-20: مهرباني ڪري LCs 20-1 جي عنوانن جي مڪمل فهرست ڏسڻ لاءِ آخري صفحي کي ڏسو.

مَڃِتا

هي ماڊيول انسٽيٽيوٽ فار ايجوڪيشنل ڊولپمينٽ جي صوبائي انسٽيٽيوٽ آف ٽيچر ايجوڪيشن (PITE) جي هدايت هيٺ IBA سکر يونيورسٽي ۽ آغا خان يونيورسٽيءَ پاران تيار ڪيو ويو. ان ۾ يونيسيف پاران سنڌ ٽيڪنيڪل ايسٽنس ڊولپمينٽ جي ترقي يافته تعليمي پروگرام (STA-DEEP) جي ذريعي مدد رهي، ۽ يورپي يونين پاران مالي مدد ڪئي وئي.

اسان هيٺين سهڪار ڪندڙن جا دل جي گهرائين سان شڪرگذار آهيون:

ايگزيڪيوٽو ڊائريڪٽر، سنڌ ٽيچرس ايجوڪيشن ڊولپمينٽ اٿارٽي (STEDA)	محترم سيد رسول بخش شاھ
ڊائريڪٽر جنرل پراونشل انسٽيٽيوٽ آف ٽيچر ايجوڪيشن (PITE)	محترمه نصرت فاطمه ڪلهوڙو
ايڊيشنل ڊائريڪٽر، ڊائريڪٽوريٽ آف ٽيچر ٽريننگ انسٽيٽيوٽس سنڌ	محترم عنات الله شيخ
ڊائريڪٽر ايگزيڪيوٽو ڊولپمينٽ سينٽر ايت سکر آءِ بي اي يونيورسٽي	ڊاڪٽر الطاف حسين سمون
ايسوسيئيٽ پروفيسر ۽ ڊائريڪٽر ائوٽريچ ايت آغا خان يونيورسٽي، ڪراچي	ڊاڪٽر تڪبير علي
ڊائريڪٽر، ڊڪار ڄامشورو	محترم عبدالمجيد ڀرٽ
ايسوسيئيٽ پروفيسر جي سي اي سکر/ ماڊيول ڊولپر ۽ سبجيڪٽ اسپيشلسٽ آءِ بي اي سکر	ڊاڪٽر عبدالوحيد ڪلوز

مادبول ڊولپر ۽ ڊپٽي ڊائريڪٽر، اسٽيڊيا	محترمہ ريحانہ پروين ميراڻي
مادبول ڊولپر، گورنمينٽ ايليمينٽري ڪاليج آف ايجوڪيشن، حيدرآباد	محترم دلشاد احمد ڏيڻو
مادبول ڊزائينر، سکر آءِ بي اي يونيورسٽي سکر	محترم حسن علي
پروجيڪٽ مينيجر، سکر آءِ بي اي يونيورسٽي سکر	محترم سيد ڪامران شاھ
پروجيڪٽ مينيجر، سکر آءِ بي اي يونيورسٽي سکر	محترمہ رابعہ بٽول
ايجوڪيشن مينيجر، يونيسيف	محترمہ آپير مقبول
ايجوڪيشن اسپيشلسٽ، يونيسيف	محترم آصف ابرار
ايجوڪيشن آفيسر، يونيسيف	ڊاڪٽر پرويز پيرزادو
نیشنل ٽيچرس پروفیشنل ڊولپمينٽ ڪنسلٽنٽ، يونيسيف	محترم آفتاب احمد نظاماڻي

مضمون نويسيءَ جي تدريسَ

سکيا جا مقصد: هن تربيتي مرحلي جي پڄاڻيءَ تي، سکيا وٺندڙ ان قابل ٿي ويندا ته اهي؛

سنڌي ۾ چڱيءَ طرح لکيل مضمون جي ڍانچي ۽ جُزن کي سمجهي سگهندا.

سنڌيءَ ۾ مضمون لکڻ سيکارڻ جي موثر حڪمت عملين سان مختلف موضوعن تي مضمون لکڻ سيکاري سگهندا.

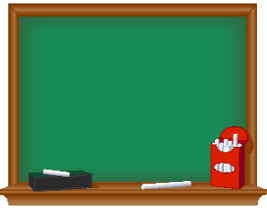

سنڌي مضمونن جي چڪاسَ ڪرڻ ۽ موثر موت ڏيڻ جي طريقن تي بحث ڪري سگهندا.

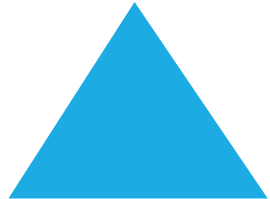
مضمون نويسيءَ جي تدريسَ بابت مليل سکيا تي پنهنجا تاثرَ پيش ڪري سگهندا.

سيشن پلان

Materials/resources گهريل سامان / وسيلا	Activities/learning experiences سرگرميون / سڳيا جا تجربا ۽ هدايتون	Objective سرگرميءَ جو مقصد	Time وقت
<p>بورڊ، مارڪر، نوٽ بُڪ، پين، ليپ ٽاپ، پروجيڪٽر، سنڌيءَ ۾ پريزينٽيشن سلائيڊ وغيره.</p> 	<p>1. سڀني شرڪت ڪندڙ استادن صاحبن کي هن تربيتي پروگرام ۾ پليڪار چئو. 2. پروگرام جي باقائده شروعات قرآن پاڪ جي تلاوت سان ڪريو.</p> <p>• ذهني آمادگي (Motivation) ”سنڌي لکڻ جون يادگيريون“</p> <p>شرڪت ڪندڙ سنڌيءَ ۾ لکڻ سان لاڳاپيل ڪو يادگار تجربو شيئر ڪن. يا ڪا حڪمت عملي شيئر ڪن، جيڪا شاگردن جي سنڌي مضمون لکڻ ۾ حوصلا افزائي طور استعمال ڪن ٿا.</p> <p>• ابتدائي سرگرمي</p> <p>سنڌي ٻوليءَ جي تعليم ۾ مضمون لکڻ جي صلاحيتن جي اهميت ۽ شاگردن جي قابليت تي جوڙين ۾ بحث ڪرايو. بحث کانپوءِ اعلان ڪريو ته اڄوڪي ويهڪَ ۾ سنڌيءَ ۾ مضمون لکڻ جي تدريس بابت ڇا ٿينداسين.</p>	<p>• پليڪار / شروعات ڪرڻ • ذهني آمادگي سان آغاز ڪرڻ</p> <p>10 منٽ</p>	
	<p>• تربيتي ماڊل جو تعارف</p> <p>تربيت ڏيندڙ مختصر تقرير سان مرحلي جي ايجنڊا ۽ مقصدن جو جائزو پيش ڪندو.</p>	<p>تربيتي مرحلي جي ايجنڊا ۽ مقصدن کان آگاهه ٿيڻ</p> <p>05 منٽ</p>	

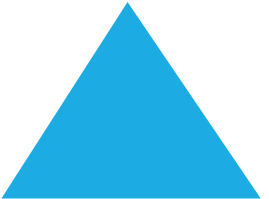
<p>مددي مواد 01 جون ڪاپيون، تقريرَ لاءِ مواد، ماڊل مضمون جون ڪاپيون.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • ذيلي موضوع: 1. سنڌي ۾ مضمون لکڻ جو تعارف 2. سنڌي مضمون جا جُزا: تعارف، ضمني عنوان، خلاصو 3. مضمون لکڻ جي صلاحيت سيکارڻ لاءِ حڪمت عمليون • جوڙين ۾ تبادله خيال (Think pair share) چاٿيل موضوع تي لکيل مددي مواد نمبر_ 01 تربيتي استادن کي پڙهڻ لاءِ ڏيو. کين هدايت ڪريو ته مواد غور سان پڙهي، ان بابت سندن خيال پهنجي سائين سان ونڊين. • مختصر تقريرَ (Mini Lecture) مٿي چاٿيل ضمني عنوانن تي هڪ ننڍو ليڪچر ڏيو. موضوع بابت ڪي مونجهارا يا سوال هجن ته اُهي پڻ حل ڪيو. • تشخيصي سرگرمي: ”تجزيو ڪريو“ مددي مواد جي مطالعي ۽ ليڪچر کانپوءِ تربيتي استادن کان جوڙين ۾ هڪ سرگرمي ڪرايو، جنهن ۾ هُو اڳواٽ بيان ڪيل معيار جي بنياد تي ڪنهن ماڊل سنڌي مضمون تي تنقيد ڪن، ته جيئن هو اثرائتي لکڻ جي عنصرن کي سڃاڻين. (ماڊل مضمون جون ڪاپيون استعمال ڪريو). 	<p>سنڌيءَ ۾ مضمون لکڻ جي تعارف، جُزن ۽ حڪمت عملين کان آگاه ٿيڻ.</p> 	 <p>35 منٽ</p>
<p>مددي مواد نمبر 02، سنڌي درسي ڪتاب</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ذيلي موضوع 1. هدايتون ۽ مضمون لکڻ سيکارڻ جي عملي مشق 2. چڪاس ۽ موٽ ڏيڻ واريون حڪمت عمليون 3. سنڌي مضمون لکڻ لاءِ مددگار ماحول پيدا ڪرڻ • ٻيلهه جي سرگرمي 	<p>مضمون لکڻ جي مختلف تدريسي حڪمت عملين جو عملي استعمال ڪرڻ</p>	 <p>60 منٽ</p>

	<p>سمورن شرڪت ڪندڙن کي بيلهه ويهاري کين چئو ته اوهان مان هر هڪ جوڙي کي هڪ عنوان ڏجي ٿو، ڏنل هيٺڊ آئوٽ جي مدد سان ۽ پنهنجن تجربن، مشاهدن ۽ ڄاڻ جي آڌار هڪ مضمون لکو. جوڙيون:</p>		
	<p>نمبر ۱- پکي ۽ جانور نمبر ۲- وڻ ۽ ٻوٽا نمبر ۳- شخصيتون (سوانح حيات) نمبر ۴- سنڌ ۾ ميلا ۽ ملاڪڙا (سنڌ جون مقامي رانديون) نمبر ۵- سيروسياحت (سنڌ جا تاريخي ماڳ ۽ مڪان) نمبر ۶- سائنسي ايجادون</p> <p>هر گروپ جي لکيل مضمون تي ٻين استادن کان چڪاس ۽ موٽ ڏيڻ جو مظاهرو ڪرايو. پوءِ پنهنجي پاران تعميري ۽ اصلاحي موٽ ڏيو.</p> <p>● تشخيصي سرگرمي</p> <p>شرڪت ڪندڙن کان سنڌي مضمونن جو جائزو وٺڻ، ٻوليءَ جي مهارت ۽ مواد تي غور ڪرڻ لاءِ هڪ روبرڪ يعني پيمانو تيار ڪرڻ تي گروپ بحث ڪرايو.</p>		
	<p>● ذيلي موضوع</p> <p>- سموري تربيتي مرحلي جي اهم ٺڪتن جو خلاصو - چڪاس</p> <p>● خلاصي جي سرگرمي</p> <p>اڇوڪي سيشن بابت سکيا حاصل ڪندڙن کان تاثر وٺي پوءِ پاڻ سموري مرحلي جي ڪارگذاري جا اهم نڪتا خلاصي جي صورت ۾ بيان ڪريو. جنهن ۾ سنڌي مضمون لکڻ جي لاءِ بحث ڪيل مکيه حڪمت عملي ۽ اوزارن جو جائزو وٺو.</p>	<p>سموري مرحلي جي ڪارگذاريءَ جو ورجاءُ ڪري خلاصو يا حاصل مطلب بيان ڪرڻ ۽ مجموعي چڪاس</p>	

	<p style="text-align: center;">● تشخيصي سرگرمي</p> <p>تربيتي استادن کان سنڌي مضمون لکڻ تدریس جي اهم نُڪتن بابت سوال ڪري جواب حاصل ڪريو. مثال طور؛</p> <p>1. مضمون لکڻ کان اڳ ان جو خاڪو يا آئوٽ لائن ٺاهڻ جا ڪهڙا فائدا آهن؟</p> <p>2. مضمون جي ڍانچي جا اهم جُز ٻڌايو؟</p> <p>سنڌي ۾ مضمون لکڻ جي تدریس بابت شرڪت ڪندڙن جي سوالن ۽ خدشن کي مؤثر طريقي سان حل ڪريو.</p>		
--	--	--	--

مددي مواد نمبر 01

سنڌيءَ ۾ مضمون لکڻ سيڪارڻ

مضمون لکڻ ٻوليءَ جي تعليم ۾ هڪ لازمي مهارت آهي ڇو ته اها شاگردن کي پنهنجن خيالن جو اظهار واضح ۽ مربوط انداز ۾ ڪرڻ ۾ مدد ڪري ٿي. شاگردن کي سندن سوچن جي اُتت ۽ تحرير ذريعي اثرائتو اظهار سيڪارڻ ۾ رهنمائي ڪرڻ مضمون نويسيءَ جي تدريس ۾ شامل آهي.

● سنڌي مضمون جا اهم جُزا

1. تعارف

- موضوع جو مختصر تعارف ڪرائڻ
- هڪ دلچسپ آغاز سان پڙهندڙ جو تيان چڪائڻ.

2. ضمني عنوان

- پنهنجي مکيه نقطن کي منطقي ۽ وضاحتي بڻائڻ.
- پنهنجي دليلن جي حمايت لاءِ مثال، ثبوت، ۽ وضاحتون استعمال ڪرڻ.
- مضمون جي هر ضمني موضوع جي خاص پاسي تي تيان ڏئي پيراگرافن کي ترتيب ڏيڻ.

3. اختصار / حاصل مطلب

- مضمون ۾ بحث ڪيل مکيه نقطن کي اختصار سان پيش ڪرڻ.
- موضوع سان لاڳاپيل هڪ رسمي راءِ بيان ڪرڻ.

● سنڌيءَ ۾ مضمون لکڻ سيڪارڻ جون حڪمت عمليون

1. لکڻ کان اڳ وارو مرحلو

سوچ ويچار ڪرڻ

- موضوع سان لاڳاپيل خيال پيدا ڪرڻ ۾ شاگردن جي حوصلا افزائي ڪرڻ.
- لکڻ کان اڳ سوچن کي ترتيب ڏيڻ لاءِ ذهني خاڪا يا فهرستون استعمال ڪرڻ.
- آئوٽ لائن يا خاڪو تيار ڪرڻ
- مکيه خيالن ۽ وضاحتن سان هڪ خاڪو ترتيب ڏيڻ ۾ شاگردن جي رهنمائي ڪرڻ.

2. لکڻ جو مرحلو

تعارف لکڻ

- شاگردن کي سیکارڻ ته کيئن موضوع کي مؤثر نموني متعارف ڪرائجي.
  - هڪ رسمي راءِ لکڻ لاءِ حڪمت عملين تي بحث ڪرڻ.
  - ضمني موضوعن جا پيراگراف لکڻ
  - ضمني موضوعن جي جملن جي تصور جي وضاحت ڪرڻ.
  - شاگردن کي ثبوت مهيا ڪرڻ ۽ سندن نقطي جي وضاحت ڪرڻ ۾ رهنمائي ڪرڻ.
  - اختصار لکڻ
  - شاگردن کي سندن دليلن جو اختصار ۽ سوچي سمجهي نتيجو اخذ ڪرڻ ۾ مدد ڪرڻ.
3. لکڻ کانپوءِ جو مرحلو
نظرثاني ۽ ايڊٽ ڪرڻ
- وضاحت، مطابقت، ۽ گرامر تي نظرثاني ڪرڻ جي اهميت تي زور ڏيڻ.
  - مضمون جي صورتخطي ۽ بيهڪ نشانين جي غلطيون کي سنڌارڻ.
  - سائيءَ کان جائزو وٺرائڻ
  - جائزو وٺرائڻ جي ويهڪ ڪوٺائڻ، جنهن ۾ شاگرد هڪ ٻئي کي تعميري موٽ ڏين.

مددي مواد نمبر 02

سندي مضمون جي چڪاسَ

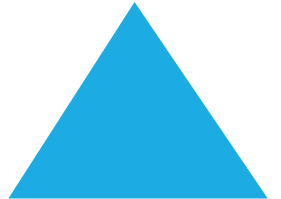
چڪاسَ جو معيار

- خيالن جي وضاحت ۽ مطابقت.
- مناسب لفظي ذخيري ۽ لساني جوڙجڪ جو استعمال.
- تعارف، مُکَ ضمني عنوانَ ۽ اختصار ۾ مواد جي ترتيب.
- گرامر، صورتخطي، ۽ بيھڪ جون نشانيون.
- بھتريءَ لاءِ تعميري موٽَ ڏيڻ
- معيار کي وڌائڻ لاءِ اصلاحي موٽَ ڏيڻ ۽ نظرثاني ڪرڻ ۾ رهنمائي ڪرڻ.

مضمون لکڻ کان اڳ ۽ لکڻ کان پوءِ جي هر مرحلي ۾ شاگردن جي رهنمائي ڪرڻ لازمي آهي. منظم هدايت ۽ مشق جا موقعا مهيا ڪرڻ سان، اسين شاگردن جي بھتر مضمون لکڻ جي مهارت کي وڌائڻ ۾ مدد ڪري سگھن ٿا

حوالا

وتیک مطالعی لاء:

For reference:

List of 1-20 LCs topics

Topics	Learning Cycles (LCs)
پڙهڻ جي مهارت	LC-1
ڳالهائڻ جي مهارت	LC-2
پڙهڻ جي مهارت (i)	LC-3
پڙهڻ جي مهارت (ii)	LC-4
لکڻ جي مهارت	LC-5
زبان شناسي	LC-6
تقرير جي مهارت	LC-7
پسنديگي ۽ تنقيد	LC-8
تخليقي تحرير	LC-9
زندگيءَ جون لساني مهارتون	LC-10
سنڌي صوتيات جي تدريس	LC-11
لفظي بناوت ۽ جملن جي جوڙجڪ	LC-12
سنڌي نظم جي تدريس	LC-13
سنڌي نثر جي تدريس	LC-14
سنڌي پڙهائڻ جا طريقا ۽ حڪمت عمليون	LC-15
سنڌي پڙهڻ جون ڏکيائون	LC-16
سنڌي پڙهڻ جي چڪاس	LC-17
سنڌي مضمون نويسيءَ جي تدريس	LC-18
سنڌي ٻولي سکيا لاءِ ٽيڪنالاجيءَ جو استعمال	LC-19
شاگردن جي چنگ-پلاني	LC-20

Contact email address:

kamranshah@iba-suk.edu.pk

School Education & Literacy Department (SE&LD)
Government of Sindh

